

Výroční zpráva Institutu pro ekonomickou a ekologickou politiku při FNH VŠE za rok 2001 a 2002

Vědeckovýzkumná činnost

V rámci projektu **Aktuální problematika strukturální politiky EU – vybavení pracoviště**, který byl financován z prostředků Fondu rozvoje vysokých škol, bylo v prostorách kanceláří IEEP (budova VŠE ve Štěpánské ul. 18) vybudováno integrované pracoviště pro výuku problematiky strukturální politiky EU (specializovaná učebna, místnost pro knihovnu a administrativní zázemí). Pro potřeby výuky bylo pracoviště vybaveno čtyřmi počítači. Do knihovního fondu bylo nakoupeno téměř 50 knižních publikací k ekonomickým a průřezovým problémům regionální politiky Evropské unie a strukturálních fondů.

Pracoviště je využíváno pro potřeby výuky na VŠE, pro konference doktorandů a odborné semináře za účasti širší veřejnosti v oblasti hospodářské, ekologické a regionální politiky. Jeho existence představuje významnou podporu pro rozvíjení odborných kontaktů i pro možnosti odborné prezentace výzkumných aktivit Fakulty národohospodářské.

Na IEEP byly v roce 2002 řešeny dva projekty Grantové agentury ČR. Oba projekty jsou víceleté a jejich řešení v roce 2002 začínalo.

Výstupem projektu **Inflace cen dlouhodobých aktiv – případ České republiky** (řešený ve spolupráci s katedrou hospodářské politiky VŠE v Praze) byly jednotlivé studie zaměřené na problematiku cyklických a trendových příčin pohybů na trzích aktiv. Byla zkoumána empirie v zemích EU s ekonomicky nižší úrovní. Na základě neorakouského konceptu vnitřní hodnoty peněz spojeného s pokročilejšími metodami byl zkoumán vývoj cen v ČR.

Projekt **Aplikovaný model všeobecné rovnováhy pro českou ekonomiku** je koncipován jako tříletý výzkumný projekt. V prvním roce řešení se tým zaměřil na analýzu jednotlivých sektorů ekonomiky a kalibraci elasticit poptávky.

Projekt **Modelování dopadů intervenčních opatření státu do ekonomiky** představuje dvouletý výzkumný projekt, řešený v rámci programu vědy a výzkumu Ministerstva životního prostředí České republiky. Jeho řešení bylo zahájeno v roce 2001, v roce 2002 byla předložena závěrečná zpráva. Výstupem projektu je vytvoření integrovaného systému modelů, jenž umožňuje formalizovat širokou škálu problémů hospodářské politiky, vytvoření odpovídajícího týmu expertů a zhodnocení možností a omezení tohoto systému. Navržený a realizovaný postup řešení odpovídá moderním trendům v aplikovaném modelování hospodářské politiky, tj. použití nikoliv jednoho univerzálního modelu, nýbrž celé provázané soustavy specifických modelů s jasně definovanými silnými a slabými stránkami a definovaným okruhem použitelnosti. Konkrétním výsledkem je vytvoření resp. parametrizace modelu HERMIN (s povahou dynamického strukturálního modelu s vyšším stupněm agregace) a modelu CGE (model všeobecné rovnováhy) s důrazem na statickou detailně dezagregovanou intratemporální substituci v produkci a ve spotřebě.

Projekty interní grantové agentury VŠE **Strategie regulace emisí skleníkových plynů a Zapojení studentů vyšších ročníků do ekonomického modelování** byly zaměřeny na začlenění výzkumných aktivit IEEP do mezinárodní spolupráce. Velká pozornost byla věnována zapojení studentů a doktorandů VŠE do veškerých aktivit IEEP.

Integrace hospodářské, environmentální, sociální a regionální politiky a její modelová podpora představuje tříletý interní projekt Fakulty národohospodářské, jehož řešení bylo v roce 2002 ukončeno. Jeho výsledky jsou zaměřeny na rozvíjení podmínek pro rozvíjení instrumentů modelování a evaluace státních intervencí.

Výše uvedené projekty byly zaměřeny na stěžejní problémy makroekonomického modelování (s integrovaným provázáním hospodářské, sociální a regionální politiky) a evaluace státních intervencí, které představují dlouhodobou prioritu činnosti a odborného zaměření IEEP. Tímto směrem je zaměřena i aktivita směřovaná na přípravu zapojení do 6. rámcového programu EU.

Pedagogická činnost

Těžiště činnosti IEEP spočívá především ve vědeckovýzkumné a poradenské činnosti. Pedagogická činnost je rozvíjena ve specifických oblastech, které vždy úzce navazují na výsledky výzkumných projektů.

V roce 2002 se Institut podílel na řešení fakultního projektu celoživotního vzdělávání s dílčím tématem **Perspektivy a problémy strukturální politiky EU v České republice – meziodvětvové a ekonomické aspekty**. Byly vypracovány osnovy kurzu a výukové materiály.

Doplňková činnost

Doplňková činnost IEEP se ve svém profilu zaměřuje na témata v úzké souvislosti s projekty výzkumné činnosti. Důležitým efektem doplňkové činnosti je možnost stabilizace projektových týmů.

Pro Ministerstvo zemědělství bylo zahájeno řešení dvou zakázek:

- **Předběžné hodnocení Sektorového operačního programu Venkov a multifunkční zemědělství a Horizontálního plánu rozvoje venkova (HRDP),**
- **Předběžné hodnocení sektorového operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (SOP).**

Obě zakázky jsou realizovány v souvislosti s přípravou České republiky na vstup do Evropské unie a využití strukturálních fondů. Podmínkou využití je zpracování tzv. programových dokumentů, které definují důvody a podmínky využití prostředků z fondů EU. IEEP byl jako nezávislé pracoviště akademického charakteru požádán o zpracování předběžného hodnocení

dvou klíčových dokumentů k využití strukturálních fondů pro zemědělství a rozvoj venkova. Práce na hodnocení bude pokračovat i v roce 2003.

Pro Ministerstvo financí byla stejně jako v roce 2002 vypracována studie **Ověření konzistence prognóz a scénářů vývoje české ekonomiky připravovaných Ministerstvem financí České republiky pro přípravu makroekonomické části Předvstupního hospodářského programu (Pre-Accession Programme)**. Tento velmi prestižní úkol byl IEEP zadán na základě požadavku orgánů Evropské unie, aby do nezávislého hodnocení bylo zapojeno renomované akademické pracoviště, které rozvíjí národohospodářský model české ekonomiky.

Odezvou na výsledky tohoto projektu byla i návštěva expertů Mezinárodního měnového fondu (Jiří Jonáš, Rachel van Elkan, A. Krajnyak) dne 18. listopadu 2002. Experti diskutovali problémy a výsledky aplikace CGE modelu a modelu Hermin na pracovišti IEEP při analýze a predikci hospodářského vývoje.

Konference a semináře

Stejně jako v minulých letech se IEEP ve spolupráci s katedrou hospodářské politiky VŠE v Praze podílel na organizaci série odborných diskusních seminářů, na kterých vystoupila i řada zahraničních přednášejících. Texty ze seminářů jsou k dispozici na internetových stránkách Institutu pro ekonomickou a ekologickou politiku (<http://www.ieep.cz>) a připravuje se jejich publikace v podobě sborníku v nakladatelství Academia.

Témata diskusních seminářů byla v převážné většině věnována aktuálním makroekonomickým problémům:

- Časová nekonzistence v hospodářské politice – akademické cvičení nebo reálný problém
- EU, rozšíření a zájmy
- Čínské hospodářství v procesech transformace
- Mezičasová analýza běžného účtu
- Ekologická politika USA
- Ethics and the Foundation of Economics
- Vzestup západního světa (posezení nad knihou D. Northe a R. Thomase)
- Prezentace studie „Konvergence české ekonomiky a dalších tranzitorních ekonomik s úrovní zemí EU – dosavadní vývoj a perspektivy“
- Nebezpečná deflace?
- Alternativní vysvětlení Velké deprese ve 30. letech

Ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí se uskutečnily dva semináře k ekonomickým problémům životního prostředí:

- **Oceňování ekologických škod v USA** (26. února 2002)
- **Využití ekonomického modelování při evaluaci environmentální a regionální politiky** (25. června 2002).

Mezinárodní spolupráce

Tým IEEP na základě výzvy EU předložil dvě témata se zájmem o zapojení do 6. rámcového programu (Expression of Interest):

- **Cíle snižování emisí v kontextu rozšíření EU** (Emission control objectives during the E. U. Enlargement Process) – Smyslem navrhovaného projektu je vypracování soustavy nástrojů pro evaluaci politik ve vztahu ke snižování emisí. Hlavním nástrojem je budování mezinárodního dynamického modelu.
- **Integrace hodnocení škod na životním prostředí a odpovědnosti za škody** (Integrating valuation of environmental damages and environmental liability implementation) – navrhovaný projekt si klade za cíl propojit odborníky z různých disciplín (ekonomy, právníky, přírodovědce a další experty) v řešení problémů škod na životním prostředí jako důsledku aktivit člověka.

Pracovníci IEEP se zúčastnili několika konferencí a školení k přípravě 6. rámcového programu EU. Rozvíjení mezinárodní spolupráce je sledováno s cílem přípravy konkrétního mezinárodního výzkumného projektu.

Výsledky výzkumných projektů řešených v Institutu pro ekonomickou a ekologickou politiku jsou průběžně publikovány doma i v zahraničí. Velká pozornost je věnována prezentaci na konferencích a seminářích.